

Suomen Vaunuhistoriallinen Seura
Vagnshistoriska Sällskapet i Finland

Pikkujoulu Milavidassa

Seuran pikkujoulu järjestettiin Tampereella loistavissa puitteissa Museopalatsi Milavidassa. Oli ilo huomata miten kutsussa mainittu kehoitus hatun tai lakin käytöstä oli inspiroinut sekä kutsuvieraita että jäseniä sonnustautumaan mitä erilaisimpiin hattuihin ja lakkeihin. Ylivoimaisesti oma-aperäisimmän ja varmasti myös vanhimman päähineen kantoi Tampereen museoiden museomestari Kim Karvinen. Hän oli sonnustautunut keskiaikaisen sotilaan kypärään.

Alkuglögien ja rahastonhoitajan tervetuliais-sanojen jälkeen oli vuorossa osanottajien esittely ja samassa yhteydessä pyydettiin myös kertomaan hatun tai lakin tarina. Kim Karvinen esimerkiksi kertoi, että kypärä ei ole museon kokoelmista, vaan hänen yksityiskokoelmastaan. Se on tullut hänelle hänen tätinsä kautta, joka matkusti paljon ympäri maailmaa ja keräsi näiltä matkoiltaan kaikenlaisia päähineitä. Kypärä ei ole uustuotantoa, vaan aidosti vanha.

Kim Karvinen puoliso kantoi tyylikkäänä fetsiä, joka oli säilynyt hyväkuntoisena vuosikymmeniä, vaikka se oli ollut heidän tyttärensä erityisessä suosiossa siihen aikaan kun televisiosta tuli englantilainen Doctor Who -sarja, jossa tohtori käytti fetsiä.

Mikäli olisi myönnetty palkinto siitä kenen pää ja hattu sopivat parhaiten yhteen, niin tämän palkinnon olisi voittanut Emil Cedercreutz -museon entisöijä Sanna Pitkäniemi-Toroska. Musta hattu sopi hänen koko tyylikkääseen kokonaisuutensa täy-

dellisesti. Oli kuin hän olisi syntynyt tuo hattu päässä, vaikka se olikin kirpputorilöytö.

Rita Makkonen kertoi, että koska he ovat hevosihmisiä, niin he yleensä kulkevat pipoissa ja siksi hänen piti tätä tilaisuutta varten käydä naapurissa lainaamassa hieno höyhenin varustettu hattu.

Maija Räihä puolestaan oli sovittanut hattunsa jossain hattuboutiquessa ja heti kun hän oli painanut sen päähänsä, oli tuntunut siltä, että tästä hän ei enää luovu. Ongelmaksi on nyttemmin muodostunut se, että hänellä ei ole tähän hattuun sopivaa vaunua ja harkinnassa on hattuun sopivan vaunun hankinta.

Raija Rehnberg kertoi, että hänen hattunsa on valikoitu hänen ystävänsä Maija Räihän huomattavan runsaasta hattukokoelmasta. Hän sanoi valinneensa hatun sen ruskean värin takia, sillä ruskea väri symbolisoi turvallisuutta, maanläheisyyttä, jne.

Markku Saari kantoi ruskeaa silinterihattua, joka hänellä on virkahattuna ajeluttaessa ihmisiä. Hatun taustasta hän kertoi, että se on ollut aikaisemmin näyttelijöiden käytössä näytelmissä.

Reijo Kuhakoskella oli musta silinterihattu, joka oli varustettu surunauhalla ja sururuusukkeella. Hän kertoi lyhyesti ja koskettavasti, että hän ei halua painaa hattua päähänsä, sillä hän on haudannut ystävänsä tässä hatussa.

Matti Makkosen lierihattu oli alkuun hankittu ajelutuksia varten. Hattu on kuitenkin käynyt tutuksi ja tuntuu mukavalta päässä ja nykyään sitä tulee käytettyä vähän muulloinkin.

Jocce Jönsson muistutti historiallisten esineiden dokumentoinnin tärkeydestä ja sanoi vähän modifioineensa dokumentaationsa Vossikka-kuskin lakista tätä tilaisuutta varten ja luki sen: ”Tämä on perintökalu tai tarkemmin, ehkä ennakkoperintökalu. Tämä on kuulunut Helsingin viimeiselle vossikka-ajurille. Lakki on siis kulkenut Helsingin katuja ylös ja alas, ja nähnyt ihmisten ilot, surut, naurut, itkut ja oksennukset. Vossikka sana on johdettu venäjänkielisestä izvoztshik-sanasta, joka tarkoittaa vuokra-ajuria. Vossikoita on Suomessa kutsuttu myös isvossikoiksi ja issikoiksi. Esimerkiksi Turussa oli 1800-luvun lopulla yli 150 henkilöliikenteeseen keskittyvää vossikka-ajuria. Isäni isänisä Hans Jönsson Wallin kuului tähän joukkoon. Turun Lehti

julkaisi 10.4.1884: kuollut Turussa kuski Hans Jönsson Wallin. Huomioikaa, että arvossa pidetty ammattinimike on mainittu. Tämä nimenomainen lakki puolestaan kuului siis Helsingin viimeiselle vossikka-ajurille ja palveli hänen viimeisenä virkalakkinaan. Hänellä oli ollut niitä muitakin, mutta kuten voitte vastapäätä todeta, niin hänellä on tuommainen terävä pää ja siksi uusia lakkeja jouduttiin aika-ajoin teettämään. Lakit teetettiin Helsingissä Pohjois-Esplanadi 35 sijaitsevassa E. R. Wahlmanin hattuliikkeessä. Ne eivät olleet hyllytavaraa. Elis Robert Wahlman perusti hattuliikkeensä Viipuriin 1901. Hän oli saanut hatuntekijä-oppinsa isältään John Wahlmanilta, joka oli perustanut hattuliikkeen Helsinkiin jo vuonna 1883. Elis halusi kuitenkin itsenäistyä ja siksi hän perusti oman liikkeen Viipuriin. E. R. Wahlmanin hattuliike on saanut useita kultamitaleita ja kunniamainintoja näyttelyistä ja messuilta laadukkaasta työstä. E. R. Wahlmanin hattuliike toimii edelleen Helsingissä Sofiankadulla ja keskittyy nykyisin pääasiassa tohtorinhattujen ja ylioppilaslakkien valmistukseen ja myyntiin. Kun tämä lakki teetettiin, hattuliikkeessä oli tämän mallisten koppelakkien valmistus jo loppunut, mutta suostuivat vielä yhden kerran tekemään – tämän yhden. Lakki on siis Helsingin viimeisen vossikka-ajurin viimeinen virkalakki ja maineikkaan hattutehtaan viimeinen vossikkakuskin lakki.”

Hattu ja lakki esittelyiden jälkeen äänestettiin lippuäänestyksellä paras hattu ja paras tarina. Reijo Kuhakosken silinteri surunauhoilla ja hänen lyhyt koskettava kertomuksensa voitti ylivoimaisesti. Yhdistyksen rahastonhoitaja jakoi Reijo Kuhakoskelle voiton kunniaksi

Markku Saari palkittiin ajohanskoilla hänen panoksestaan seuran eläkeläisajossa.

jouluglögipullon. Markku Saari puolestaan palkittiin ajohanskoilla hänen panoksestaan seuran puitteissa ikäihmisille suuntautuneesta ilmaisesta ajelutuksesta. Ikäihmisille hevoskyyti hienoissa vaunuissa Tampereen keskustassa oli unohtumaton elämys.

Hyvin maistuvan ja erittäin maukkaan aterian jälkeen ja ennen jälkiruokaa Raija Rehnberg inspiroitui tilaisuudessa vallitsevasta hyvästä tunnelmasta esittämällä yksinlauluna G. Wennerbergin laulelman *Här är gudagott att vara...* ruotsinkielisenä. Tiivis ohjelma ja hyvä tunnelma aiheuttivat sen,

että ensimmäisten ollessa lähdössä, huomattiin, että yhtään joululaulua ei ehditty laulaa, vaikka sanoja oli jaettu pöydille valmiiksi. Päätettiin vielä laulaa yhdessä Kulkuset, kulkuset. Tämä meni niin hyvin, että tässä porukassa olisi ollut aineksia laulukoron perustamiseen. Mukavampaan tunnelmaan ei olisi voinut Vaunuhistoriallisen seuran pikkujoulu päättyä.

Lähtiessään osanottajat saivat vielä joulupussit, jotka sisälsivät kirjailija ja runoilija Hilja Mörsärin runokirjan *Menneet meissä* Bo Carpelanin käännöksellä *I minnet*.

Museopalatsi Milavida.